

Deze lezing wordt gesponsord door

De vele facetten van ciclosporine
bij de dermatologische patiënt

Vera Icon Day 2019
Jan Declercq

Ciclosporine: werkingsmechanismen

- Een immunomodulator en immunosuppressivum: remt de activatie van de T-lymfocyten (een actie vnl op de cellulaire immuniteit)
- Een breedspectrum ontstekingsremmer: eosinofielen, mastcellen...

Ciclosporine: in de dermatologie

- A. Enerzijds een therapeutische optie voor diverse dermatosen bij hond en kat
- B. Anderzijds een therapeuticum dat bijwerkingen kan veroorzaken op de huid en op de slijmvliezen

A. Dermatologische indicaties

- In aanvang een mogelijke optie voor een symptomatische behandeling van atopische dermatitis bij de hond
 - remt allergische jeuk
 - remt huidontsteking
- Toenemend aantal indicaties bij hond en kat
- Dosis bij de hond: 5 – 7 – 10 mg/kg
- Latentieperiode: in aanvang + prednisolone

Overzicht van indicaties bij de hond

- Atopische dermatitis (vnl inflammatoir phenotype)
- Anale furunculose
- Het complex chronische pododermatitis
 - steriele trichogranulomen
 - interdigitale/digitale furunculose
 - podale panniculitis
- Chronische furunculose (acné, drukkpuntpyodermie)
- Chronische proliferatieve otitis externa
- Granulomateuze sebumklieradenitis (GSBA)

- Lupoïde dermatosen:
 - Discoïd LE
 - Mucocutane LE
 - Vesiculaire cutane LE
 - Symmetrische lupoïd onychodystrofie (SLO)
- Steriel granuloom pyogranuloom syndroom
- Refractaire juveniele cellulitis
- Cutane reactieve histiocytose
- Steriele nodulaire panniculitis
- Erythema multiforme
- Pyoderma gangrenosum...

Atopische Border collie
inflammatoir phenotype

voor en na **ciclosporine**

oclacitinib is een zwakke
ontstekingsremmer

prednisolone bevordert
bacteriële huidinfectie

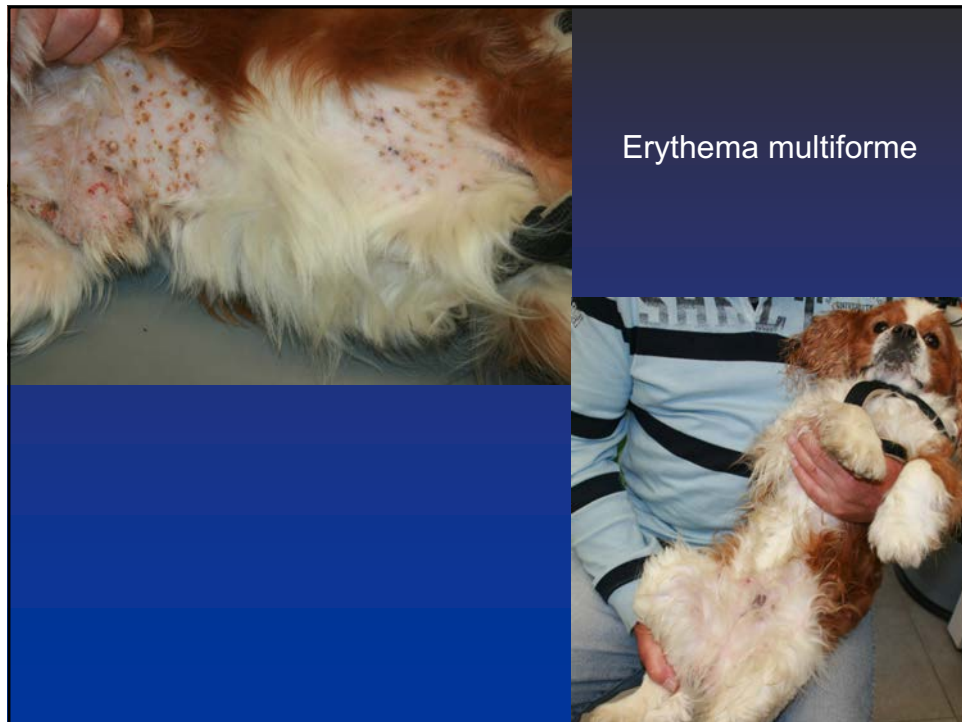

B. Mogelijke bijwerkingen op huid & slijmvliezen

- Mechanisme
 - proliferatief effect op de anagene haarfollikel
 - proliferatief effect op epithelia en op bindweefsel
- Bijwerkingen
 - zijn dosisafhankelijk: vooral bij de hogere dosis (> 5 mg/kg), een variabele absorptie peroraal
 - vooral bij een langdurig gebruik
 - verdwijnen na stopzetten van de therapie, een lagere dosis kan nadien terug opgestart worden

Overzicht van mogelijke bijwerkingen op huid en slijmvliezen

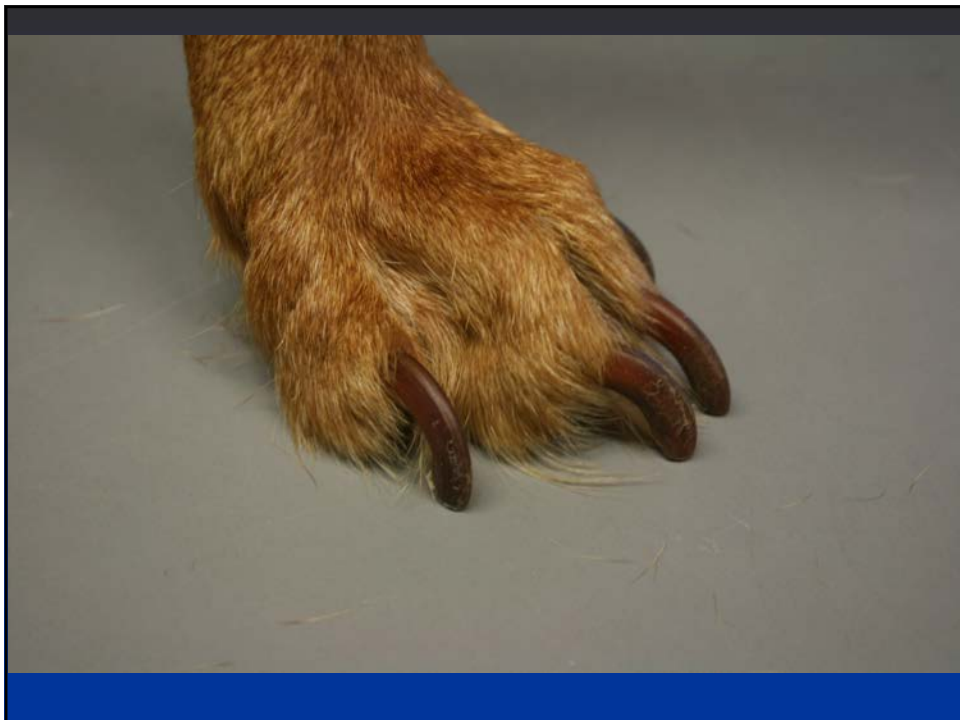
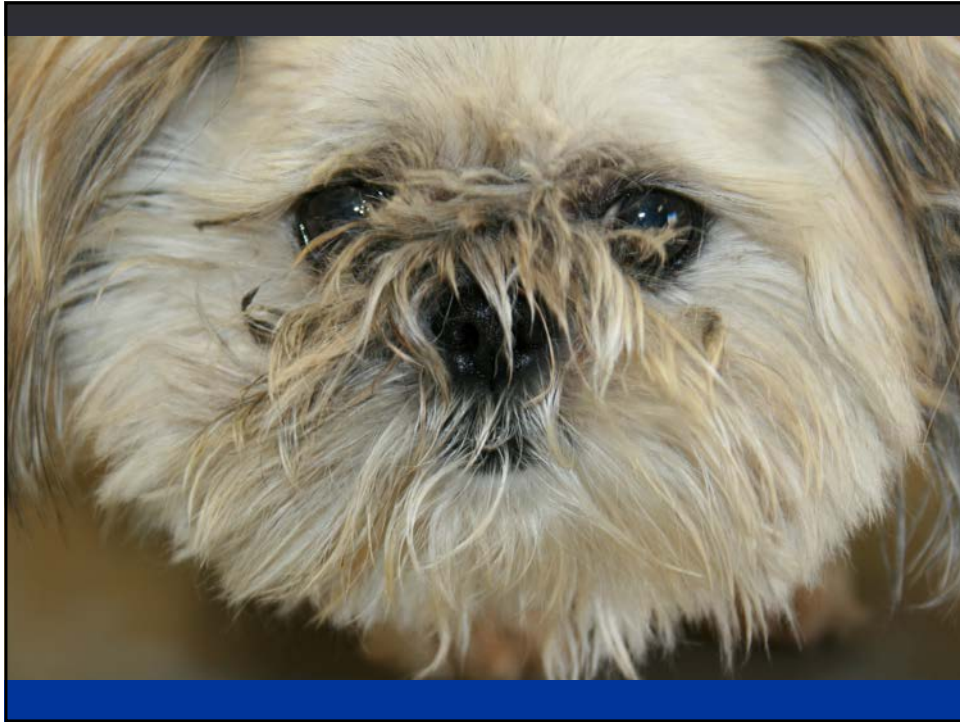
1. Toename van allergische jeuk
2. Ruien - haarverlies
3. Hypertrichose – overbeharing
4. Psoriasiforme lichenoïde plasmacellulaire dermatitis (PLPD)
5. Pseudotumorale nodulaire dermatitis
6. Gingivale hyperplasie – tandvleeshyperplasie
7. Hyperkeratose van de voetzolen
8. Abnormale respons op huidtrauma
9. Pijnlijke zwelling van de voeten
10. Atypische huidinfecties
11. Roodverkleuring van witte vachten

1. Toename van allergische jeuk

- post-Atopica pruritus
- meestal na 1-3 maand therapie
- hypersensitiviteit tov gelatine capsule
- behandeling: andere afleveringsvorm (vloeibare microemulsie)

3. Hypertrichose - overbeharing

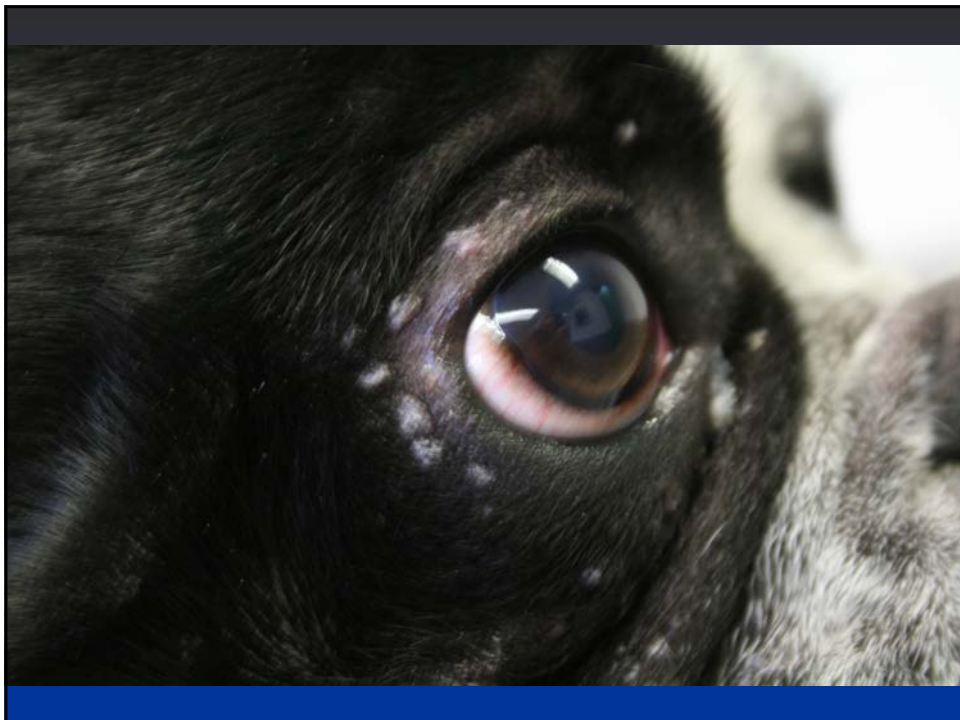
- snoet
- voeten
- veralgemeend

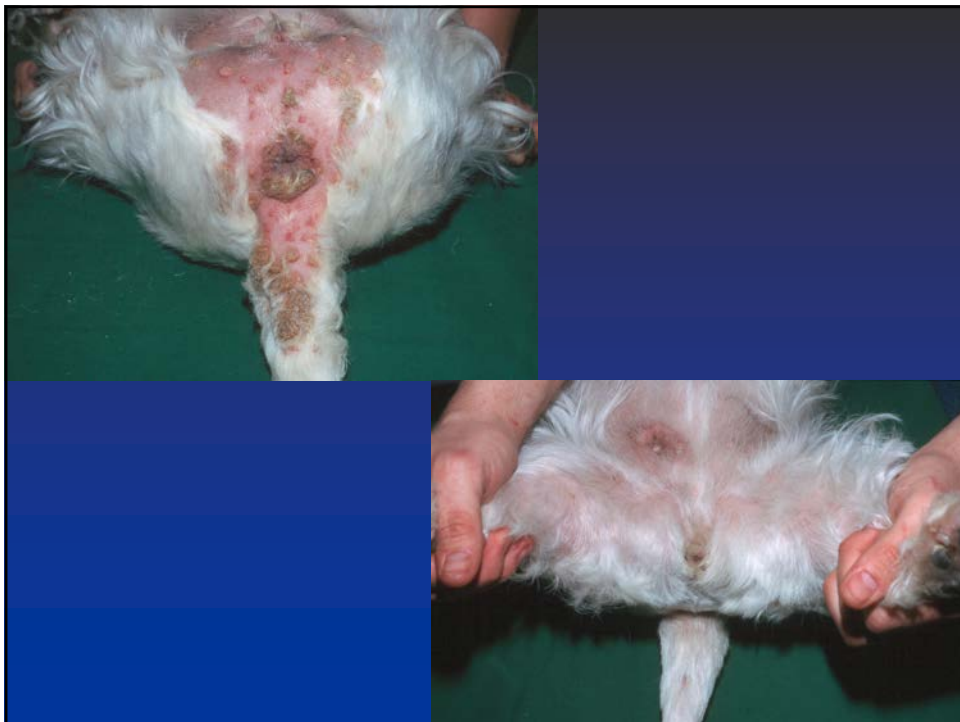

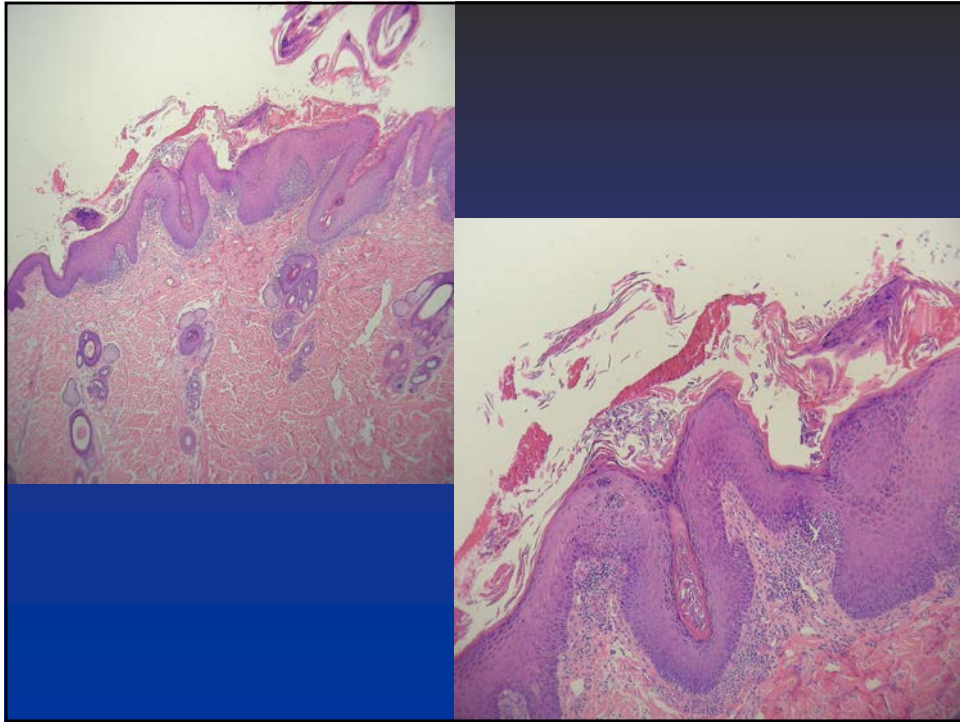
4. Psoriasiforme lichenoide plasmacellulaire dermatitis met intra-epidermale neutrofiele pustels

- Klinische presentaties
 - lichenoide papels en plaques
 - papillomateuze letsels (wratten):
immunohistochemie op papillomavirus is negatief
- Pathogenese
 - een aberrante respons op een oppervlakkige staphylococce infectie
- Behandeling
 - tijdelijke stopzetting, opstarten aan lagere dosis
 - antibiotica minstens 25 dagen

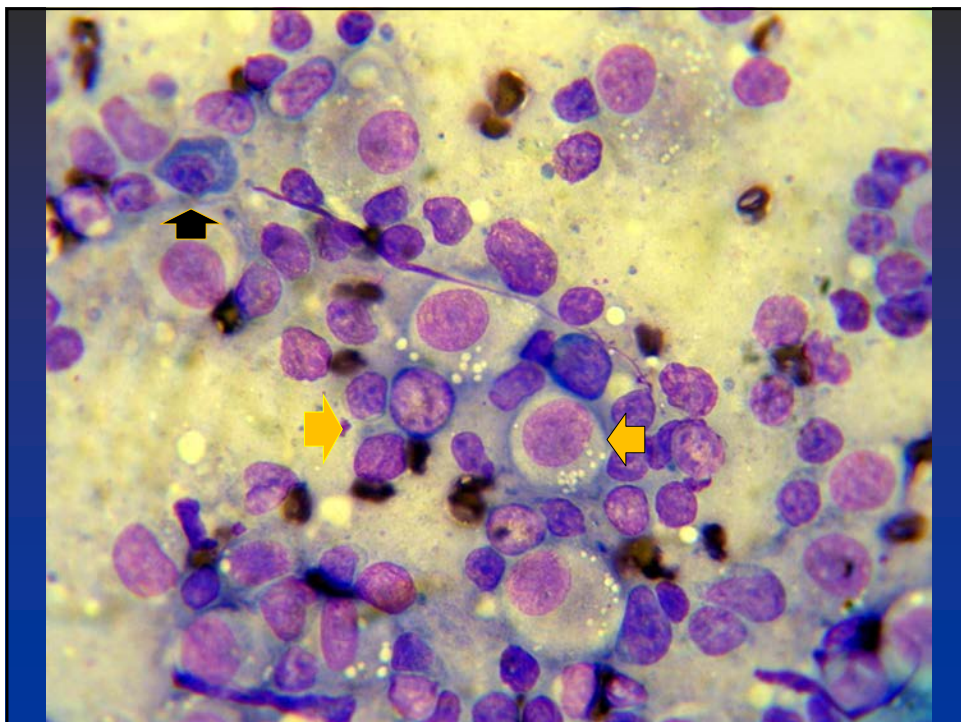

5. Pseudotumorale nodulaire dermatitis

- één of meerdere letsels
- noduli zijn histio-lymfo-plasmacytair
- spontane regressie bij stopzetten van de therapie
- opstarten aan een lagere dosis

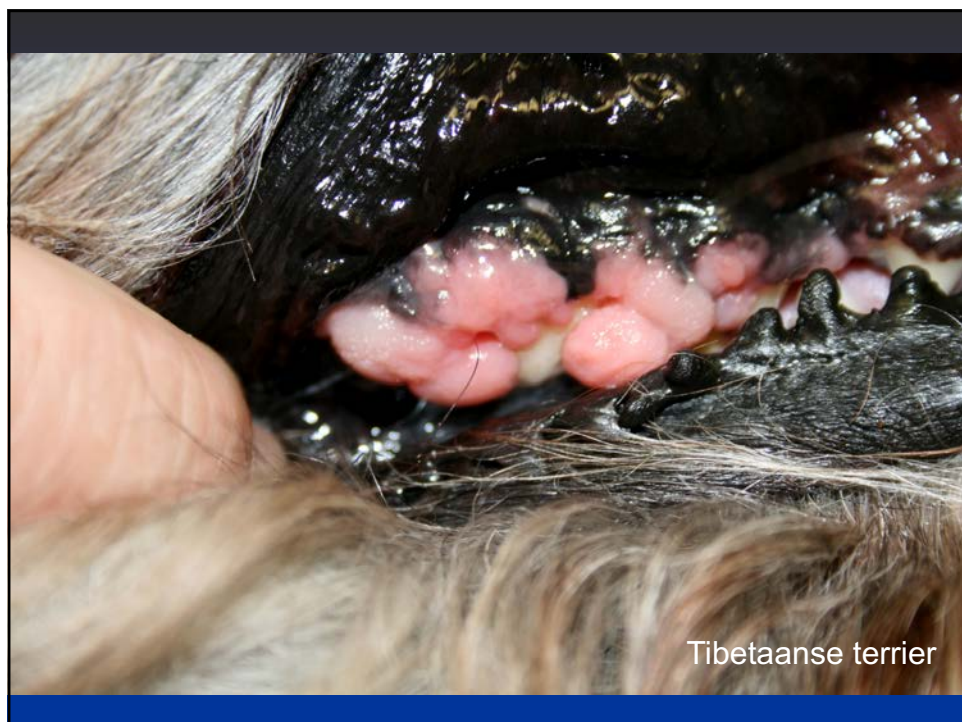
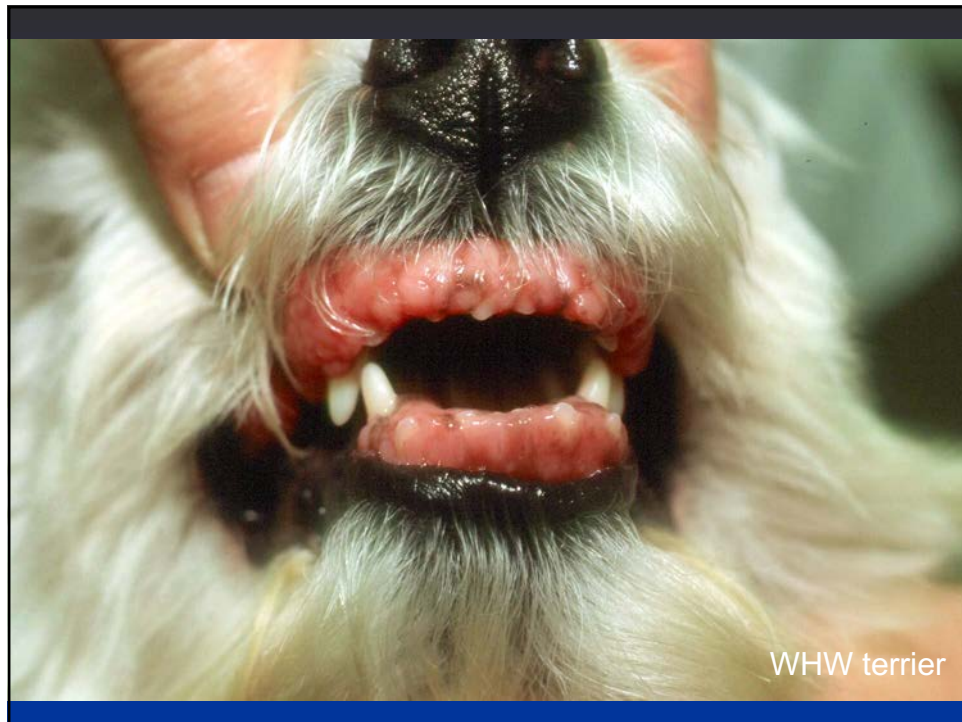

6. Tandvleeshyperplasie

- halitose
- hyperplasie en gingivitis
- vnl bij WHW terriërs
- omkeerbaar
- ook mogelijk bij andere medicaties
 - phenytoin
 - calcium channel blockers

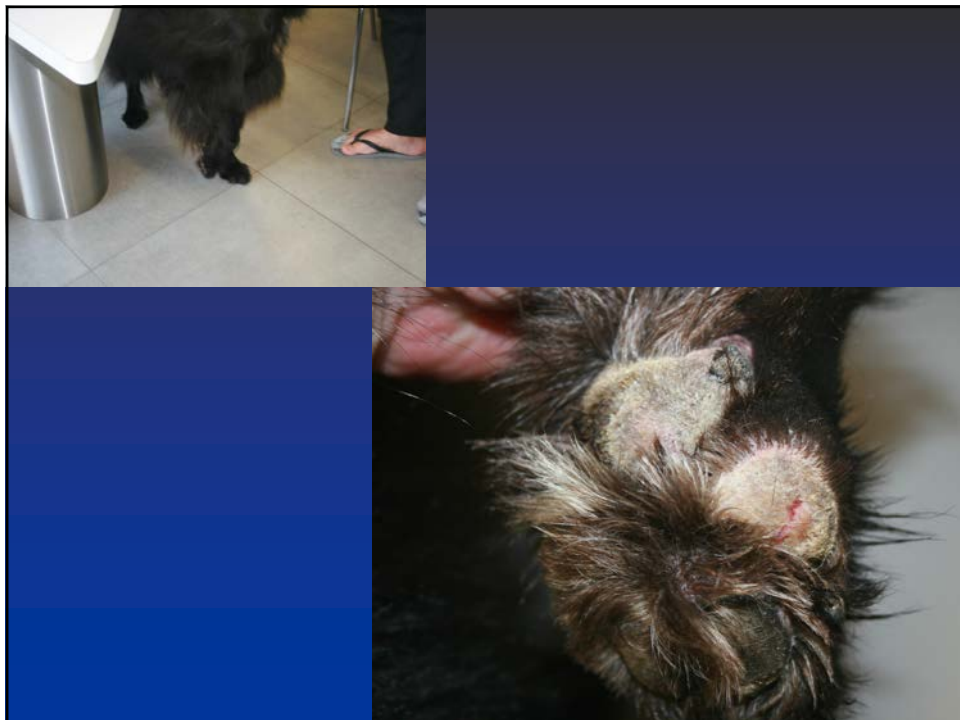

7. Hyperkeratose van de voetzolen

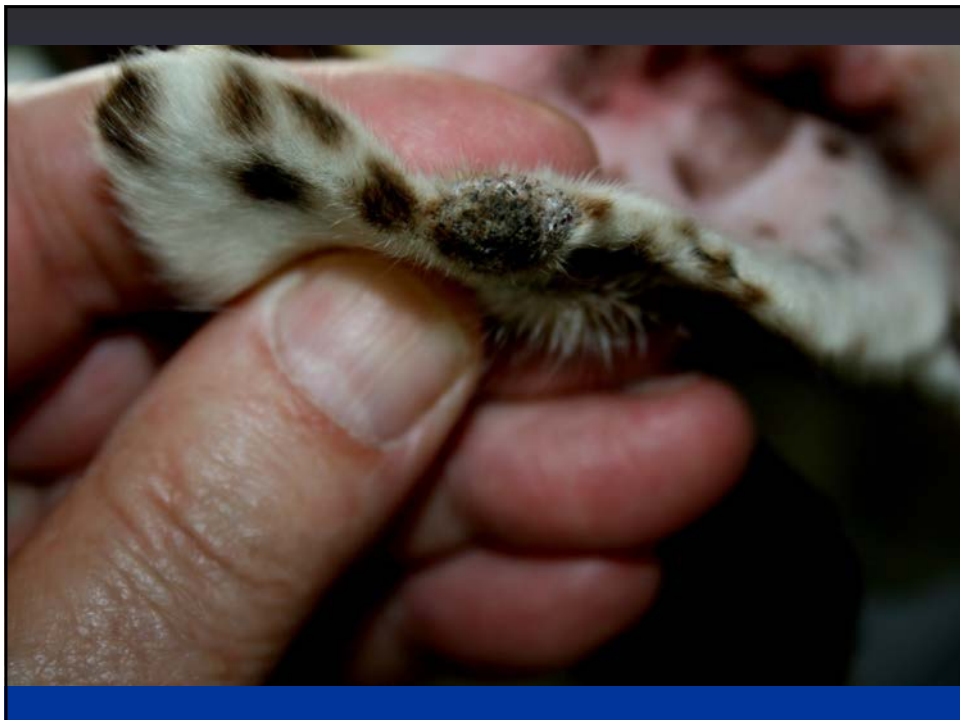
- asymmetrisch: vaak beperkt tot enkele voetskussens
- soms met fissuren: honden worden dan aangeboden voor manken
- spontane regressie bij stopzetten medicatie
- nadien opstarten aan lagere dosis

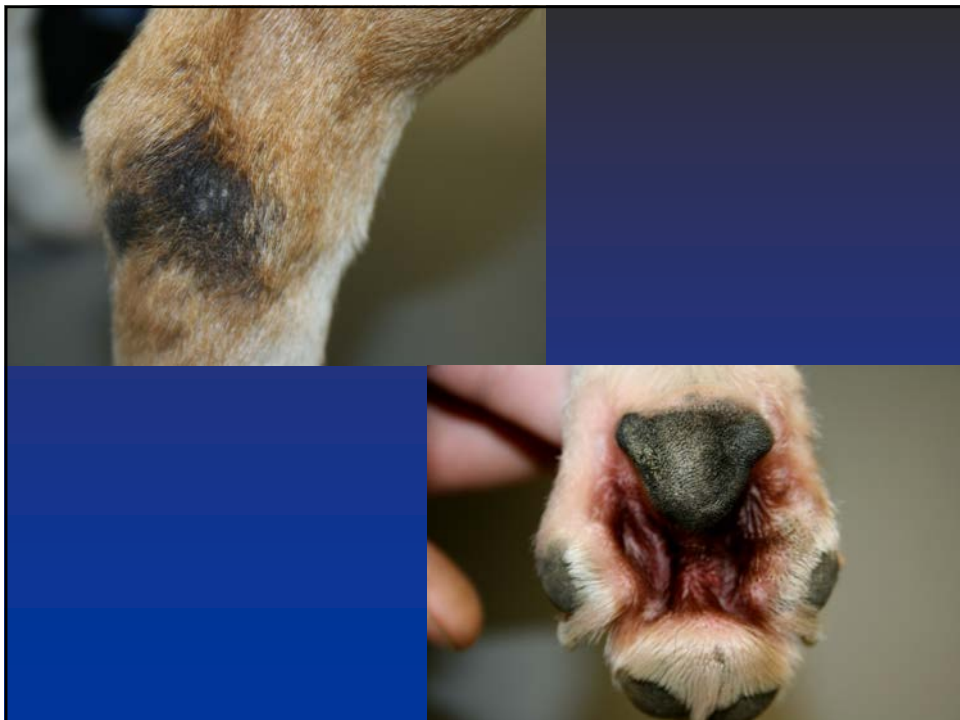

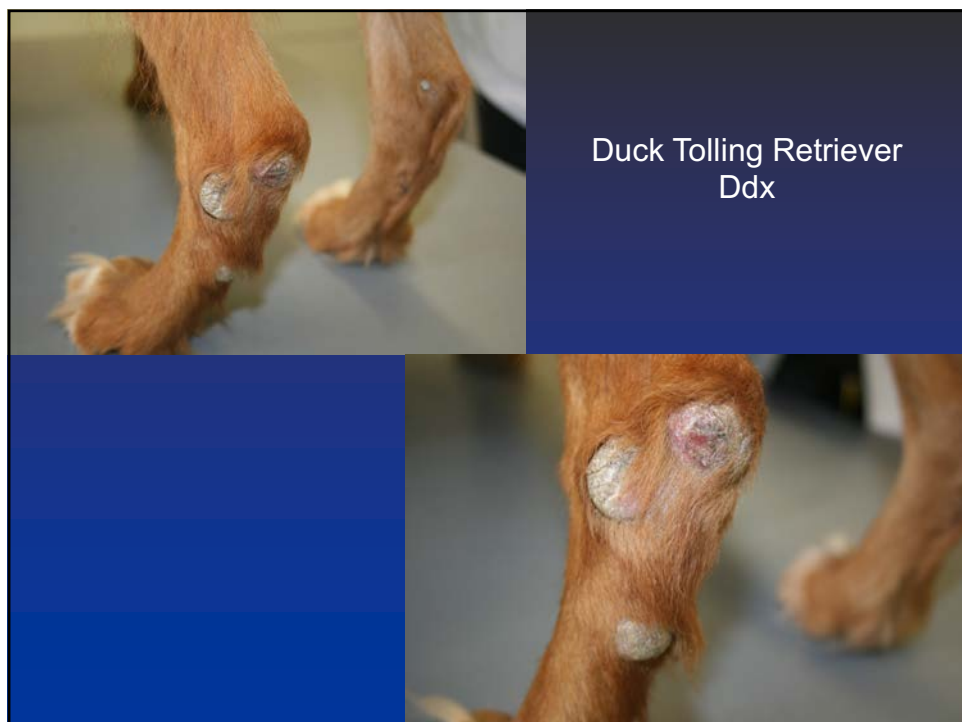
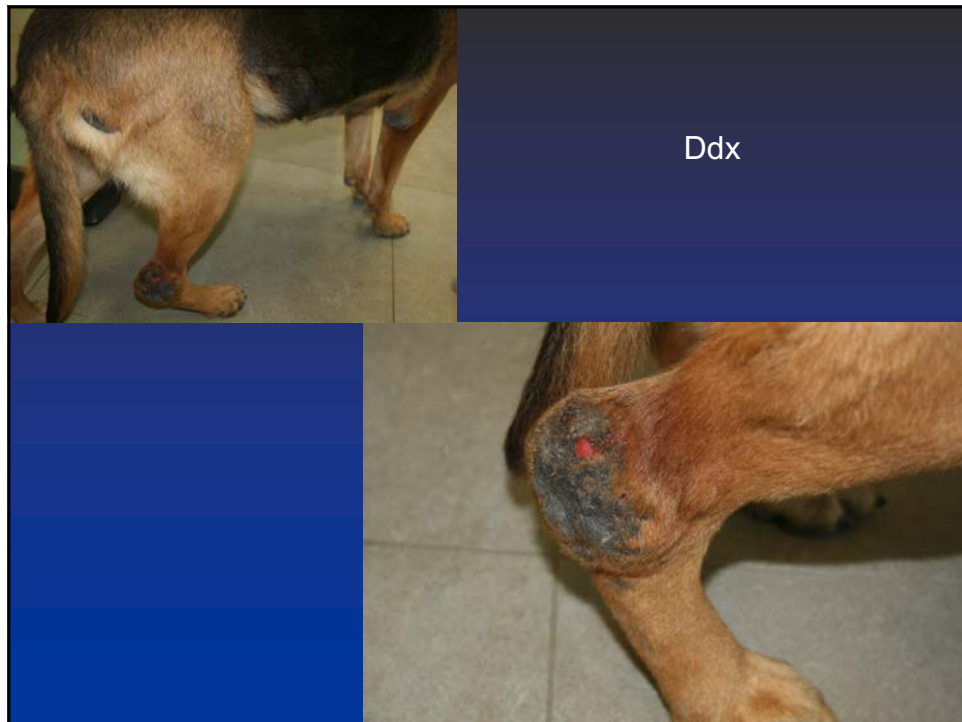
8. Abnormale respons op huidtrauma

- hyperplastische respons op huidtrauma
- hyperplastische lichenificatie
- overmatige callus op drukpunten
- ddx: ...

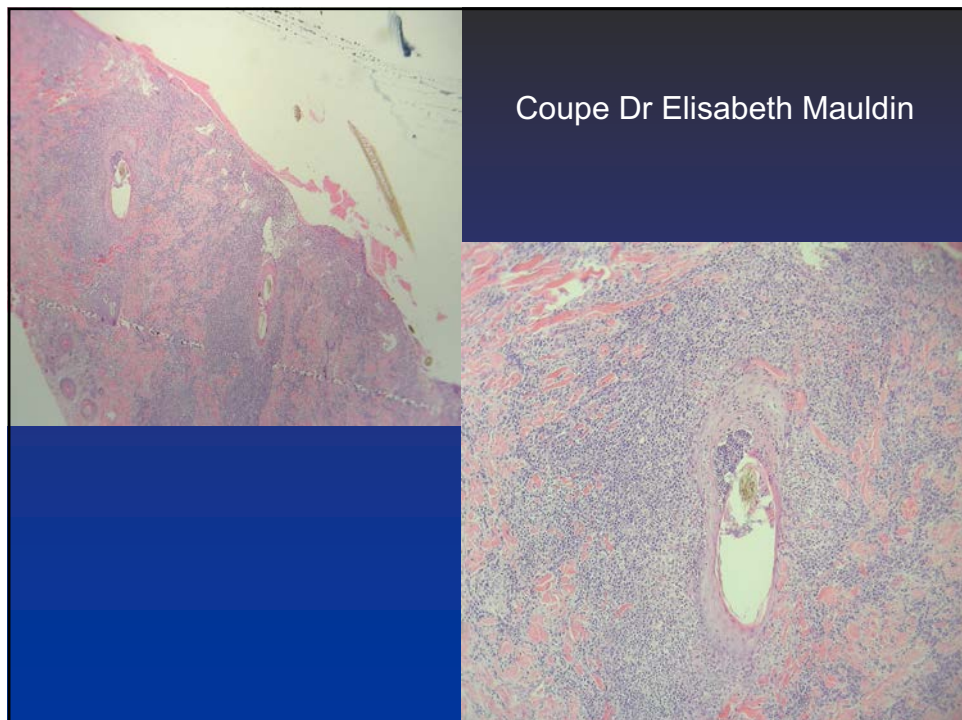
9. Pijnlijke zwelling van de voeten

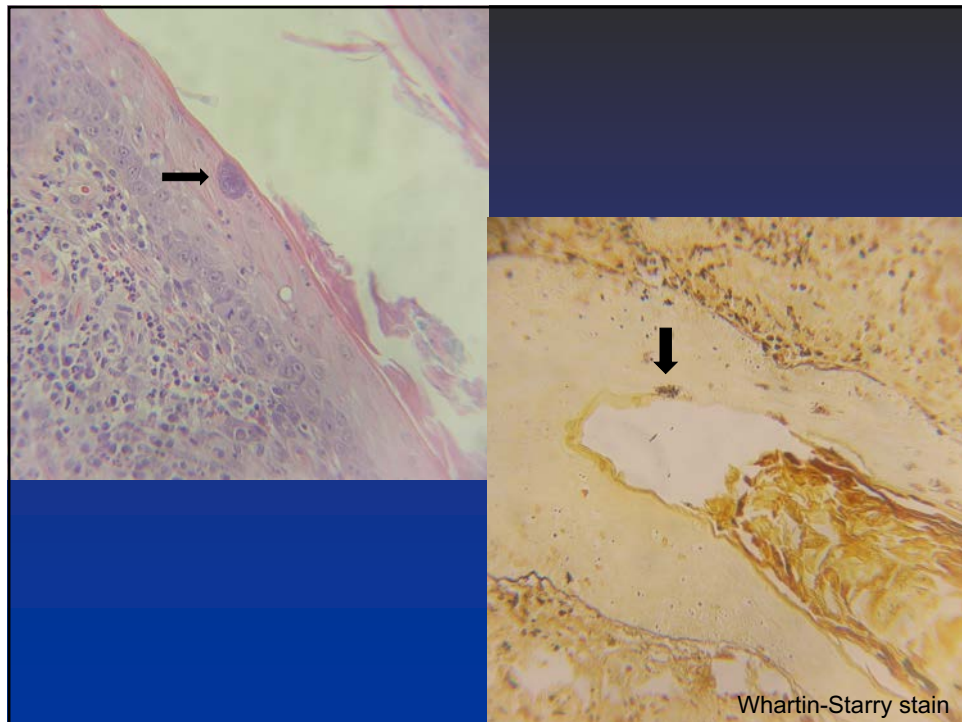

10. Atypische huidinfecties

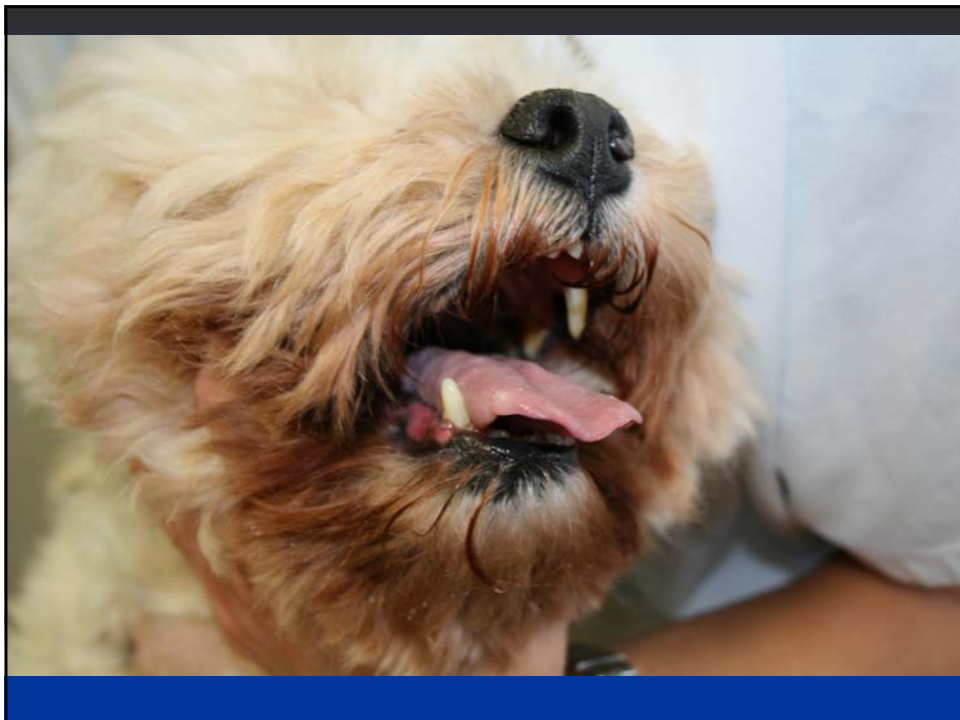
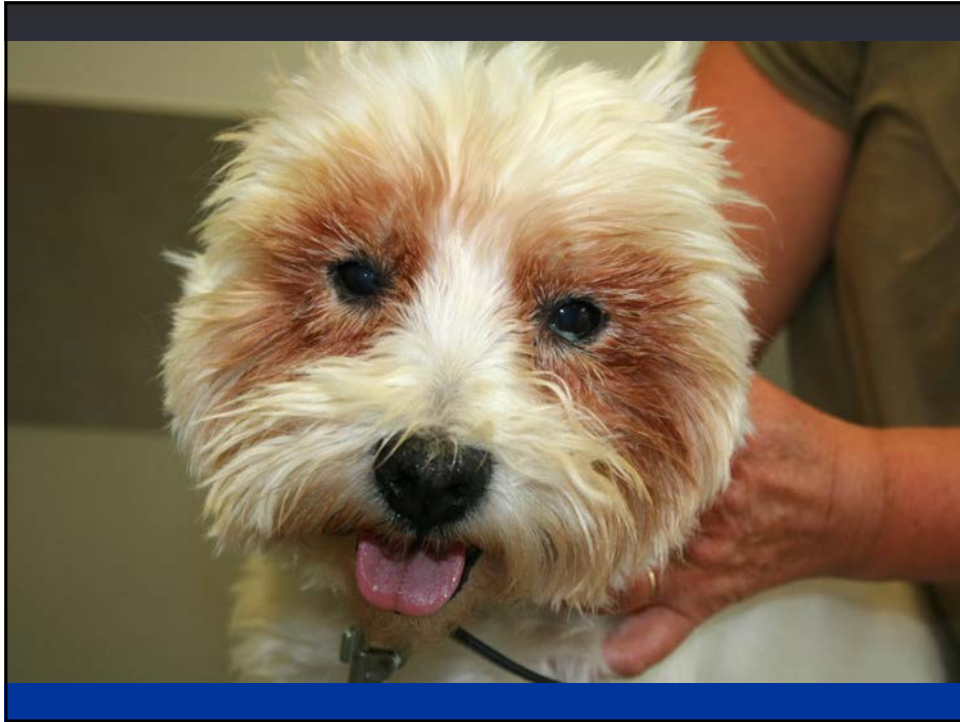
- Burkholderia cepacia complex (Bcc)
 - gram-negatieve staafjes ('pseudomonas cepacia')
 - spreidend vanuit één haard van infectie
 - min of meer pijnlijke crateriforme ulcers
 - voornamelijk op de romp
 - AB therapie na een antibiogram (quinolonen)
 - niet altijd geassocieerd met ciclosporine
- Cutane nocardiose
- Cutane toxoplasmose
- Cutane neosporose

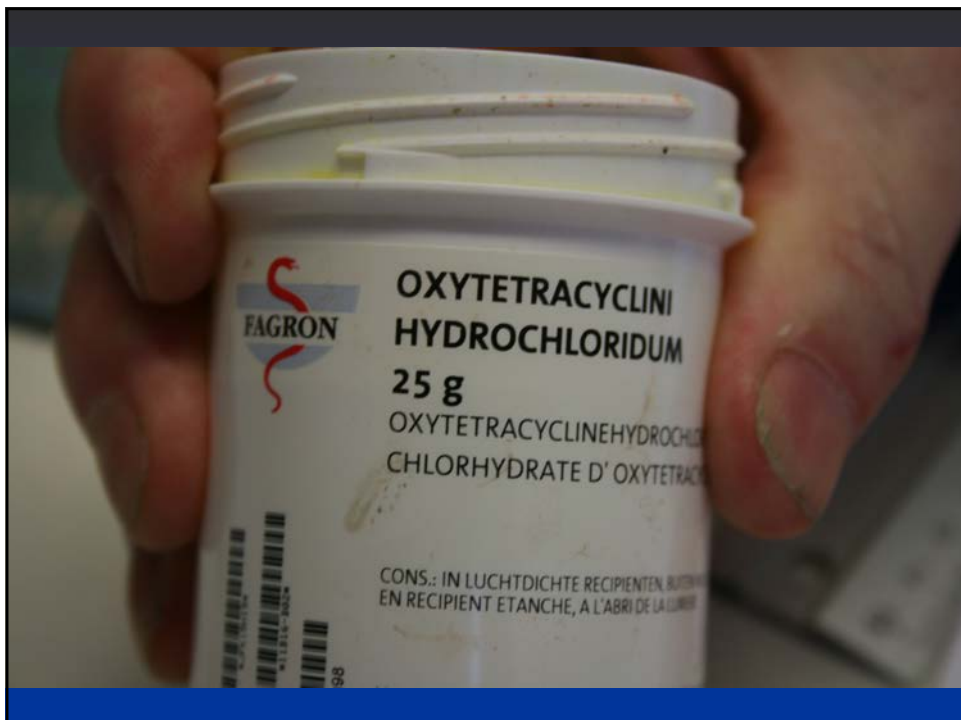
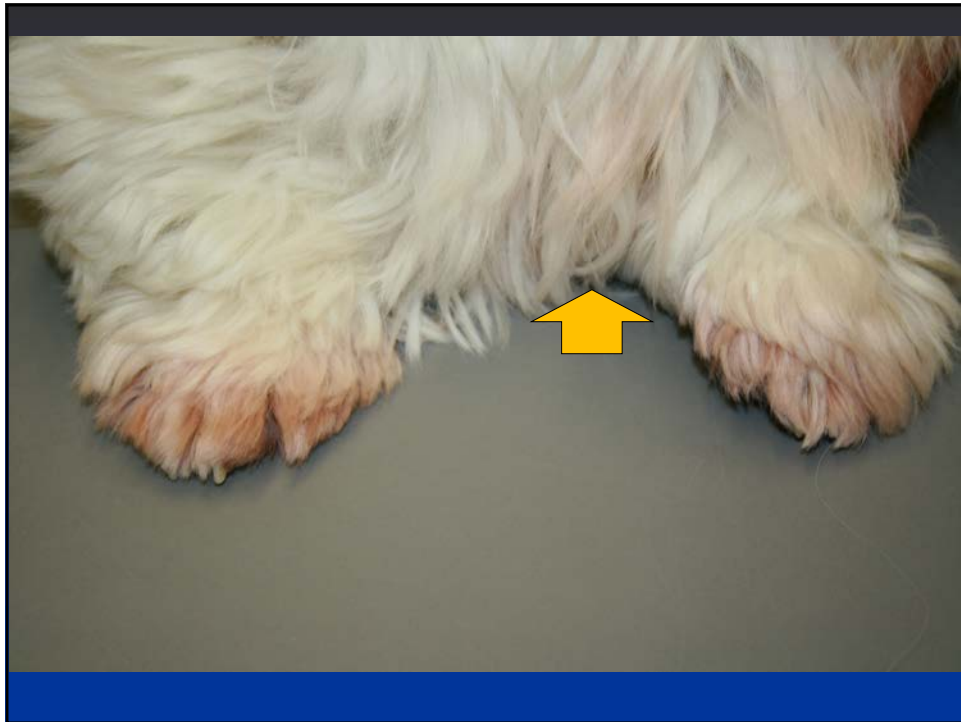

11. Roodverkleuring van witte vachten

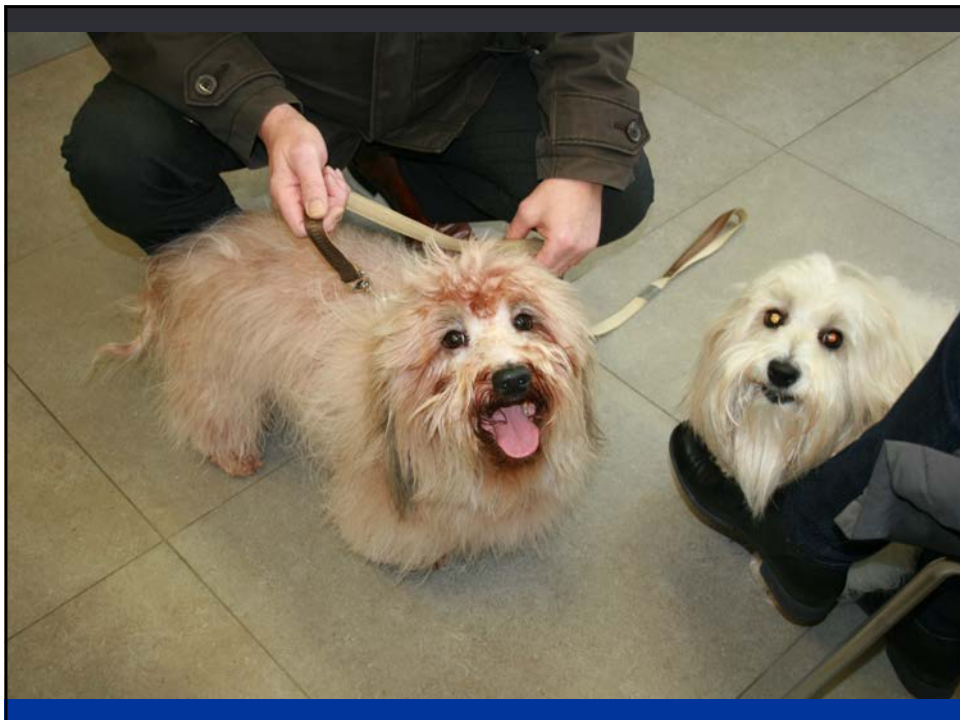
- hypertrichose en roodverkleuring van een witte vacht
- bij een topicale (KCS) en een systemische ciclosporine therapie
- behandeling: een mespunt oxytetracycline hydrochloride dagelijks in het voer

C. Ciclosporine en cutane neoplasie

- geen toename vastgesteld van een bepaald type huidtumor
- ciclosporine heeft geen mutageen effect, niet genotoxisch
- ciclosporine en lymfoma?
 - cutaan lymfoma, multicentrisch lymfoma
 - toenemend risico bij: hoge dosis, langdurig gebruik, in combinatie met prednisolone

Perianale furunculose – ciclosporine – multicentrisch lymfoma

WHW terrier - atopische dermatitis - cutaan lymfoma

Golden retriever – atopisch – ciclosporine – inflammatoir lymfoma

Samenvatting: ciclosporine in de dermatologie

- een therapeutische optie voor talrijke dermatosen
- verhoogd risico op cutane en mucosale bijwerkingen
 - bij een hogere dosage
 - bij een langdurig gebruik
- de bijwerkingen op de huid en op de slijmvliezen zijn omkeerbaar
- risico voor lymfoma: overweeg de noodzaak voor een langdurig gebruik!

Deze lezing werd gesponsord door

